

DEPREM GERÇEĞİ İLE YÜZLEŞMEK

Yılmaz ÖNGÜN - *Elektronik Mühendisi*

ongunler@hotmail.com

6 Şubat saat 4.17'de Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası biz Türk milletini kendimize getirmesi için bir fırsat bilmeliyiz. Şimdiye kadar doğal afetlerin hiçbirinden toplum olarak ders almadığımız anlaşılıyor mu? Yakın geçmişte yaşadığımız yangın felaketi virüs felaketi ve son yaşadığımız muhtelif defalar bizi yoklayan deprem felaketi! Daha geriye doğru tedbir almadan yaşadığımız muhtelif depremler, salgınlar, yangınlar, heyelanlar vesaire bir sürü olumsuz olay...

Bu felaketlere hazırlıksız yakalandığımızda kimi zaman hükümetleri, kimi zaman kişileri, kimi zaman kurumları suçlarız. Ancak hiçbir zaman kendimize toz kondurmayız. Oysa bizim de kendimiz kişisel olarak yapmamız gereken şeyler vardır. Bütün felaketler sonrasında biz toplum olarak ne hatalar, ihmaller yaptık da bu felaketler bizim başımıza geldi diye hiç düşünmeyiz hatta. Düşünenleri bile yadırgadığımız olur.

Yakın geçmişte 1999 Düzce depremi, Elâzığ depremi, İzmir depremi gibi felaketler yaşanırken her deprem sonrasında baş sağlığı me-

sajları ve bir müddet sonra aynen devam! Baş sağlığı mesajları tedbirleri alır nasıl olsa. Bugüne kadar lokal olarak depremleri yaşadık ama sadece mesajlarla yetindik. Hiç ders almadık geleceğe yönelik acaba büyük bir deprem olursa nasıl hareket etmeliyiz diye bir tedbir almadık.

Bundan sonra felaketlere yol açacak mesela her üç yılda getirilen kaçak yapı içerikli af kanunları. Hemen hemen her seçim arifelerinde gelen vergi afları ve muhtelif aflar. Her üç yılda gelen suçluların affedilmeleri. Bizde bu türde aflarla bu felaketlere hazırlanmak ve tedbir almak yerine sanki olumsuzluklara ışık tutarcasına aflar çıkarılmakta.

Yakın zamanda yaşadığımız deprem ve diğer felaketler de, sonuçlarını değerlendirip tedbir almak yerine ağladık, sızladık, üzüldük ve geçmiş olsun mesajları ile geçiştirdik.

Deprem değil, olumsuz, depreme dayanıksız yapı öldürür diye bir söz vardır. Deprem sonrasında çıkan yapı denetimlerle ilgili yasalarla anlaşılıyor ki sadece kâğıt üstünde kalmış gibi görünüyor.

Madem bir deprem ülkesiyiz ve de

bunu hep yaşıyoruz neden çıkarılan kanun, yasa ve yönetmenliklere uymadan kendi kendimizi riske atıyoruz. Birkaç yüz kişinin kişisel hırsı yüzünden; kırk elli bin kişiyi niye riske atıyoruz.

Bir yapı tasarımını baştan itibaren zemin etüdü başta olmak üzere yapının bitimi olan kullanma iznine kadar geçen bu süreçteki paydaşların niye basite algıladığını pek anlamış değilim. Bu paydaşlar; jeologlar, zemin etüdçüleri, ön proje hazırlayanlar, mimarlar, statik mühendisleri, uygulama projesini hazırlayanlar, (TUS) teknik uygulama sorumluları, makine mühendisleri, elektrik mühendisleri. Proje inceleyenler, uygulamaları kontrol edenler vesaire paydaşların ödün vermeden uygulamanın yapılması gerekirken gerekli hassasiyetin gösterilmediği anlaşılıyor mu, bu yaşadığımız deprem sonrasında.

Uygulama sırasında gerekli inceleme yapıldıysa eğer, incelemeyi yaparken, gerek sahada demir teçhizatını kontrol ederken, statik mühendisi zemin etüdü yaparken, makine mühendisi sahada gerekli uyarıları yapmalıyken, elektrik mühendisleri kablo kanallarını açarken uyardıkça daha çok riskli yapılarda oturmak zorunda kalırız. Bu paydaşlar depreme dayanıklı yapıları gereken yapıları alelacele geçişiyorlarsa işte sonuç maalesef bunlar oluyor.

Öncelikle alınan yapı ve inşaat af yasaları düzensiz ve kontrolsüz yapıların yapılmasına ve müsaade edilmesine zemin hazırlamakta ve devletin uygunsuzluklarına zemin hazırlanmakta olmuyor mu?

2018 de çıkan İmar Barışı Yasası ile insanlarımız bilgisayar ortamında hazırlanan müracaatlarla 31/12/2017 den önce yapılmış olan yapılar kapsamında olmasına rağmen yapının 2018 ve daha sonrasında yapılan yapılarında kapsamdaymış gibi gösterip izin almış olmadılar mı? Hatta resim koyup yapıymış gibi gösterilen yerlere de izin verilmiş olmadı mı?

Bu kontrolsüz yapılan yapılarında mesleki yeterliliği olmayan (Terzi, bakkal, manav, emlakçı, berber) gibi meslekle hiç alakası olmayan müteahhitler vasıtasıyla kaçak göçek yapılar için izin verilen ve maalesef sahiplerine mezar olan yapılar. Kontrolsüz yapıldığı için hiç kimsenin itirazının olmadığı; DEMİR KONTROLÜNÜN YAPILMADIĞI,

ZEMİN ETÜDLERİNİN YAPILMADIĞI, KALIP KONTROLÜNÜN YAPILMADIĞI, BETON KONTROLLERİ VE TESTLERİNİN YAPILMADIĞI, DEMİR TEST VE DENEYLERİNİN YAPILMADIĞI, ASMA KATLARIN USULSÜZCE YAPILDIĞI, ÇIKMALARIN USULSÜZCE YAPILDIĞI, TESİSATÇILARIN KOLON KİRİŞ KESMEK SURETİYLE KONTROLSÜZCE YAPILDIĞI, BELEDİYELERİN BU KONTROLLERİNİN OLMADIĞI yapıların sonucu işte bu değil mi?

Yasa gereği kurulan yapı denetim kurumlarının da hataları yok mu? Elbette var öncelikle proje incelemede, sonra proje uygulamada, sonra makine tesisat kalorifer elektrik gibi mühendislerin sahada çalışmamaları kusur olmuyor mu? Çoğu zaman işin ehli olamayan ve

hatta mesleki yeterliliği olamayan müteahhitler tarafından yapılan yapılar ve hatta çok katlı yapılar. Size bir çoğumuzun bilmediği bir gerçeği söyleyeyim mi! Çoğu yapılar üç gün içinde ikinci katı, üçüncü katı üst üste birkaç günlük zaman aralıkları ile çıkarken hiç sulanmadan yapılmakta ve hatta betonların çoğunda güya dozajı yüksek betonlar diye nitelenmekte. Test test yapılmadığı içinde bu bilgiler tabii ki muallakta kalmakta. Gerçeklerle yüzleşmek bu kadar acı vermemeliydi ama bu gerçekleri maalesef yaşadık. Her şeyi düzgün yaptınız ama betonu sulamadınız, maalesef sizi mezara gömdü bu gerçekler. Bu hataların sonucu yine hüsrana, maalesef bu düşünceden ders almamız gerekmez mi?

DEPREM İNCELEME RAPORLARI

6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde yaşanan 11 ili etkileyen ve tüm dünyada Yüzyılın Afeti olarak nitelendirilen deprem sonrasında, başta birliğimiz TMMOB olmak üzere birçok Oda ve çeşitli üniversiteler deprem inceleme raporları yayımladılar. Raporların bazıları hemen bir iki gün sonra durum tespiti olarak hazırlanırken özellikle akademi tarafından hazırlanan raporlar daha geniş kapsamlı teknik bilgileri de içermektedir. Aşağıda derlediğimiz bazı raporlara ulaşabilirsiniz.

- İTÜ 6 Şubat 2023 Depremleri Ön İnceleme Raporu
- Gazi Üniversitesi 6 Şubat 2023 Depremleri Ön Değerlendirme Raporu
- ODTÜ 6 Şubat 2023 Depremleri Ön Değerlendirme Raporu
- TMMOB 6 Şubat 2023 Depremleri Ön Değerlendirme Raporu
- Mimarlar Odası 6 Şubat 2023 Depremleri Tespit Ve Değerlendirme Raporu
- HKMO 6 Şubat Depremleri Jeodezik Değerlendirme Ve Teknik İnceleme Raporu
- Maden Mühendisleri Odası 6 Şubat 2023 Depremleri Ön İnceleme Raporu
- TMMOB Mimarlar Odası Kahramanmaraş Şubesi, 6 Şubat 2023 Büyük Maraş Depreminin Ardından
- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Ön Değerlendirme Raporu

Raporlara ulaşmak için, üzerine tıklayınız.

